

РЕГІОНАЛЬНО-АДМІНІСТРАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Укладач – доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
к. е. н, доцент О. В. Мирна

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Регіонально-адміністративний менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Бакалавр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Предметом навчальної дисципліни є вивчення механізмів управління функціонуванням і розвитком регіональної соціально-економічної системи; форм і методів впливу регіональних органів управління на виробничу, соціальну та духовну сфери життєдіяльності людей, пов'язаних між собою спільною економіко-політичною системою.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна професійної підготовки обов'язкової частини, тісно пов'язана з дисципліною «Публічне управління», «Адміністративний менеджмент», «Державне та регіональне управління», а також є базою для вивчення дисциплін «Управлінський контроль в публічній сфері», «Мотиваційний менеджмент», «Етика державного службовця».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти основ теоретико-методичних знань і практичних навичок регіонально-адміністративного менеджменту, розуміння концептуальних засад системного управління організаціями як складовими адміністративної одиниці, враховуючи відповідні законодавчі акти.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є вивчення основних концепцій, понять, методів і підходів, які використовуються у світовій практиці регіонально-адміністративного менеджменту; обґрунтування ролі регіону в економічному і соціальному розвитку суспільства; вивчення форм і методів управління адміністративною одиницею, правових та економічних основ місцевого самоврядування, взаємовідносин центральних і місцевих органів управління та самоврядування; набуття практичних навичок аналізу економічної ситуації в регіоні; обґрунтування стратегії регіонального розвитку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентності:

знання:

- теоретичних основ менеджменту на регіональному рівні;
- методів регулювання діяльності суб'єктів регіональної економіки;
- змісту регіональної політики і державного регулювання розвитку регіонів;
- об'єктів і суб'єктів державної регіональної політики;
- форм державного регулювання економічного й соціального розвитку регіонів;
- структури місцевих державних адміністрацій та їх компетенцію;
- планування та прогнозування в системі управління регіональною економікою;
- управління фінансовими ресурсами регіонів;
- управління регіональним природокористуванням;
- методики формування регіональної програми зайнятості населення;
- управління виробничою і соціальною інфраструктурою регіонів.

вміння:

- аналізувати зовнішнє і внутрішнє середовища певного регіону;
- визначати тенденції розвитку і проблеми регулювання економіки регіонів;
- аналізувати використання фінансових ресурсів регіону, включаючи бюджетні трансферти (субсидії, дотації, субвенції);
- обґрунтовувати стратегічні напрями менеджменту соціального й економічного розвитку на регіональному рівні;

– аналізувати структуру місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування і їх компетенції.

способи мислення:

– - формування суджень – форми відображення об’єктивної дійсності, яка полягає у ствердженнях наявності або відсутності ознак, властивостей або відносин у сфері технологічних процесів;

– - пропонування міркувань – низки пов’язаних суджень, спрямованих на те, щоб з’ясувати істинність якої-небудь думки у сфері технологічних процесів, доведення її або заперечення;

– створення умовиводів – виведення з одного або декількох суджень в області технологічних процесів;

– - генерування понять – пізнання сутності предметів і явищ у межах системи технологій в їх істотних зв’язках та відносинах, узагальнення їх істотних ознак.

професійні, світоглядні і громадянські якості:

– здатність використовувати знання, вміння та навички для теоретичного та практичного освоєння проблем, організовувати, реалізовувати, презентувати відповідні наукові дослідження;

– ґрунтовні знання класичного та сучасного наукового інструментарію дослідження соціально-економічних явищ та процесів у різних сферах діяльності;

– здатність організовувати та проводити дослідження, використовуючи сучасну методологію;

– здатність застосовувати одержані знання з різних предметних сфер спеціальності для формулювання нових теоретичних трактувань і положень, практичних адресних рекомендацій і пропозицій;

– здатність виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв’язки між економічними явищами та процесами, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу;

– ґрунтовні знання особливостей, інструментарію, новітніх напрямків та здатність формувати ефективну сучасну технологічну систему підприємства.

морально-етичні цінності:

– сформулювати уявлення про моральні цінності людини;

– здатність висловлювати своє судження про роль і значущість моральних цінностей у житті людини;

– формувати вміння аналізувати мотиви та вчинки людей, моделювати та розв’язувати ситуації, пов’язані з виконанням обов’язків у колективі;

– розвивати почуття відповідальності за свій вибір та наслідки вчинків;

– виховувати самостійність, волю, моральність.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність і зміст регіонально-адміністративного менеджменту

Мета та головні аспекти регіональної політики держави. Регіональна структура і регіональна політика. Поняття регіону і регіонального господарства. Предмет і завдання курсу. Принципи управління регіональним розвитком. Пріоритети в управлінні регіональним розвитком.

Тема 2. Розміщення продуктивних сил і організація територіальної влади

Завдання та цілі регіонального управління. Правові та економічні основи регіонального управління. Повноваження районних та обласних рад у сфері соціально-економічного й культурного розвитку. Форми, функції та система органів управління в регіоні. Методи регіонального управління.

Тема 3. Місцеве самоврядування в системі територіальної організації влади

Зміст терміну «місцеве самоврядування». Елементи системи місцевого

самоврядування. Ради як колегіальні представницькі органи влади загальної компетенції. Повноваження місцевих рад у галузі бюджету, фінансів і цін. Виконання місцевими радами делегованих повноважень. Фінансування діяльності органів місцевого самоврядування

Тема 4. Організаційно-функціональна структура місцевих державних адміністрацій і органів виконавчої влади

Обласні та районні державні адміністрації, їх статус та повноваження. Статус голови обласної та районної держадміністрації. Особливості сучасної регіональної політики країни.

Тема 5. Побудова територіального управління в європейських країнах.

Світова практика побудови моделей територіальної організації влади. Порівняння підходів до територіального управління в деяких країнах.

Тема 6. Регіональний господарський комплекс як об'єкт управління

Галузева та функціональна структура регіону. Містоутворююча галузь у регіоні. Класифікація галузей виробництва за ознакою ефективності розміщення та послідовності переробки первинних продуктів. Поняття «місцеве господарство». Об'єкти та суб'єкти права комунальної власності. Соціальна інфраструктура регіону та її функції. Об'єкти соціальної інфраструктури регіону. Державні соціальні стандарти. Поняття «соціальна сфера». Фактори впливу на життєвий рівень населення.

Тема 7. Управління виробничою та соціальною інфраструктурою регіону

Поняття інфраструктури регіону та її складові. Завдання управління розвитком інфраструктури. Управління регіональною інфраструктурою. Управління транспортним комплексом регіону. Управління паливно-енергетичним комплексом регіону. Склад соціальної інфраструктури та показники її розвитку. Управління житлово-комунальним господарством. Управління роздрібною торгівлею. Управління закладами освіти і культури регіонів. Управління розвитком закладів охорони здоров'я і соціального забезпечення регіонів.

Тема 8. Регуляторна діяльність суб'єктів регіонально-адміністративного менеджменту

Мета регуляторної діяльності суб'єктів регіонально-адміністративного менеджменту. Змістовні складові Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Блоки механізму реалізації регуляторної політики: планування діяльності, розробка проекту та прийняття регуляторного акта, відстеження його результативності. Напрямки регуляторної діяльності суб'єктів регіонально-адміністративного менеджменту. Класифікації адміністративних послуг.

Тема 9. Забезпечення сталого розвитку регіону

Принципи сталого розвитку регіонів в Україні. Основні напрями сталого розвитку територіальної громади. Трансформація потоків впливу на управління розвитком наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. (ширина потоків). Ознаки, які впливають на управління сталим розвитком територіальної громади. Процес становлення та функціонування сучасної територіальної громади. Рівні управління сталим розвитком. Система моніторингу показників сталого розвитку. Основні індикатори сталого розвитку регіону.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Державне управління : [Навч. посіб.] / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна, Л. Ю. Гордієнко; За ред. А.Ф.Мельник. – К. : Знання-Прес, 2003. – 343с. – (Вища освіта ХХІ століття).
2. Круш П. Ф. Регіональне управління : [Навч. посіб.]. / П. Ф. Круш, О. О. Кожемяченко – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 248с.
3. Мельник С. А. Управління регіональною економікою : [Навч. посіб.] / С. А. Мельник. – К. : КНЕУ, 2000. – 121 с.
4. Новіков Б. В. Основи адміністративного менеджменту : [Навч. посіб.] / Новіков Б. В., Сініок Г. Ф., Круш П. В. – К. : «ЦНЛ», 2004. – 560 с.

5. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком : [Текст] / Д. М. Стеченко. – К. : Вища школа, 2000. – 222 с.

Допоміжна

1. Куйбіда В. С. Муніципальне управління: аспект інформатизації [Текст] / В. С. Куйбіда – К. : Знання, 2004. – 357 с.

2. Малиновський В. Я. Державне управління : [Навч. посіб.] / В. Я. Малиновський. – [2-ге вид., доп. та перероб.]. – К. : Атака, 2003. – 576 с.

3. Михасюк І. Державне регулювання економіки [Текст] / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога – Львів : Українські технології, 1999. – 639 с.

4. Мельник А. Ф. Муніципальний менеджмент : [Навч. посіб.] / Мельник А. Ф., Монастирський Г. Л., Дудкіна О. П. ; За ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання, 2006. – 420 с.

5. Олійник Я. Б. Регіональна економіка : [Навч. посіб.] / Я. Б. Олійник, С. П. Запотоцький, О. Ю. Кононенко, А. Л. Мельничук, В. Ф. Пасько ; За ред. Я.Б. Олійника. – К. : «КНТ», Видавець Фурса С.Я. 2007. – 444с.

6. Регионоведение : [Учеб.] / Под. ред. Т. Г. Морозовой. – М. : «Банки и биржи», 1998. – 417 с.

7. Стеченко Д. М. Державне регулювання економіки : [Навч. посіб.] / Д. М. Стеченко. – К. : МАУП, 2000. – 172 с.

Інформаційні ресурси

1. Державне управління: удосконалення та розвиток : Електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.dy.nauka.com.ua/. – Назва з титул. екрану.

2. Державне управління: теорія і практика : Електронний науковий фаховий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/enfzh.html>. – Назва з титул. екрану.

3. Управління сучасним містом : Журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ukregion.org.ua/nauka/journal. – Назва з титул. екрану.

4. Державне управління та місцеве самоврядування : Збірник наукових праць [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dbuara.dp.ua/vidavnictvo/vidannya.htm>. – Назва з титул. екрану.

5. Офіційне інтернет-представництво Президента України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/>. – Назва з титул. екрану.

6. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/>. – Назва з титул. екрану.